

יידישע

פעסטער צייטונג

(ראנגערסטאג-אויסגאבע)

רעדעס בלאטט ערשיינט צוויימאל וואכענטליך... פרייס אויסלאג

נור רעדעס צווייטג קאנו מאן יעדעס מאן פרענסער רעדען... פרייס אויסלאג

Nr. 55. זענענער יארגאנג.

פעסט, יב תמוז ה'תרל"ה.

Pest, den 15. Juli 1875.

נייע קריגעס-אויסגאבע!

בזו יעצט האבען וויר געוועהלט, וויר האבען אויסגעגעבן... דאס איז דער ערשטער טאג...

וואסער נישט מאן נישט האנגען? איבער דעזער איינפירט פראכטען וויר פירערען טאגע פאר דען וואהלען...

זייט יענער צייט דויער וואכען, וואר עס ווערערט מיט דער קאנאגע-געשעפט שולד גע- ווארדען...

איבער פיאנע-מיטלער ס'ע'ל וואר פארנע וואכען אין ווען, אים דאס זיינע נאמען מיטטער-ראשע ביז-וואהלען...

דאדער אנהארטען נון דא אנהארטען צו- טונען: ווייל הערר ס'ע'ל פאר געניטאמען קריגעס-מיטלער דאס איז פאר דאס יאר 1876...

דאס פירט אים נאך! וואס האבען וויר קריגעס-אויסגאבע איר נאר קריגעס-שולדען וויר זען איר מיט דען אלטען קאנאגע-שולדען...

21 מיליאנען מעהר-אויסגאבע פערלאנגט דער קריגעס-מיטלער איר איינער זאלטען שווערען זייט, אין וועלכער עסטער-וואהלען-אויסגאבע פארט זיך, ווייל דער קראך אונד דא שולדען וויסטערנען זא פילע מענטשן אים אהר פער- מאגען פראכטען?

אונארן מויעצט אלע זיינע קריגעס-אויסגאבען, אים זיינע פילען שולדען צוהאלטען זאלטען וואס אלע פערשטערנע וועלכער פראכטען- קאנאגען?

מען יעצט נור זאלטע דעפוטירטע אין דען רייכס- טאג צו שיקען וועלכע דא מיטטעל אונד ווענע צו- בעזייטיגען דער פילען שולדען אויספירט מאכען קאנאגען: דא ערשטע אויסגאבע דעס נייען רייכס- טאגעס וויר עבען נור דא פערבעסערונג אונד- דער שלעכטען געלד-לאגע זיין - אונד צו איינער זאלטען צייט פערלאנגט דער קריגעס-מיטלער נאך איינע נייע מעהר-אויסגאבע פאר 21 מיליא- אגען נולדען?

צו דען געמיינאמען מיליטער-אויסגאבען צוהאלט ביז יעצט אונארן יעהרלך 27% מיל- ליאגע אונד נון זאלט יעצט נאך אויף זיינארן אלליין נון 7 מיליאנען נולדען מעהר-אויסגאבען קאנאגען?

מאן פערטראכטע דאך איינמאל דא פערהעלט- נישטע אין אונארן! מיט מידע אונד נאשע אונד נור דורך אפטמאליגע ליהען קאנאגע אונארן ביהער זיינען צוהאלטען-פערשפילדענען נאכראכטען: אונארן מיטטע מיט דעם אויסבייע זא פילער אי- זענבארען אונד מיט דער הערשט-אויסגאבע זאל פילער נישטליכען אינרויסטונען אינזאלטען, ווייל מאן וועט קוין געלד האט: דער לעטצטע רייכס- טאג האט דא אלטען שווערען אים 8 מיליאנען פערטערט, דא שווער-קראפט איז אויף דאס דאכטע אונדעשאפט: אונד פארטענע וויר אייך דעם נייען מיטטעלע נישט אונדעם אי- רוי בליבען אים דא, אלעמענע אינזאלטען- שווער-אויסגאבען, דען דאס לאנד מיט אלע אפער בריגען אים ווען געשאנד צו ווערן, אים נישט צום נאכערטע קריגעס ווערען - אונד אין זאלטע געשאנדע וויל דער קריגעס- מיטלער איינע מעהר-אויסגאבע פאר 21 מיליאנען פערלאנגען!

זא ווא נאך יענעם יאר, זא וויר אייך הייער דער רייכסטאג זיינע דעלעגירטען וועלען וועלכע איבער דא מיליטער-אויסגאבע פאר דאס יאר 1876 צו דעראשען האבען ווערען, וואס וויר נון דענע נייע אונארשע דעלעגירטען צו ווערען נייע קריגעס-אויסגאבע זאגען?

דא וויר זאגען: דער קריגעס-מיטלער קאן זא פערלאנגען זא פיל עס אירע בעליעכט, אבער וויר בעוויילגען עס נישט: ער איז דאסיר דא אים אים זיינע פילען אויסגאבען צו פער- צייבען אונד וויר זען נאכן אינפאר דאז דא אים פילעס פאר דענען פילען אויסגאבע צו שווער- טען וויר בעוויילגען נישט, ווייל וויר נישט בע- וויילגען קאנען אונד ווא נישט אונד דאס האט אייך דער קריגעס-מיטלער דאס עכט פערלאנגען? וויר זען איר זא שאן אים הערסטע שטאטערנע וועלענע-אויסגאבע זענען ווער נייערע, דער געמיינאמע קריגעס-מיטלער וויר איינע שווערע שטעללונג האבען, אבער אייך דא נייען אונארשען מיטטעלער מיט אונד סעלל-ווער- דען זיך אין איינער נאך שווערערען שטעללונג בעליעכען.

ס'ע'ל וועלכער פיהרער אלס לנהער פאר דער דעלעגירטען נאר נישט וויסטען וואלעטע זאלט עס נון יעצט צוגעבען דאס דא דעלעגירטע דאס ערשטע מאל איבער זיינע מיטטערשאפט איינע זאלטע נראכטע מעהר-אויסגאבע דעם קריגעס- מיטלער בעוויילגען זאלטען וואס ע'ל וועלכער שאן פארנעם יאר אים

רעדערענט דער דעלעגירטען פאר דען מיליטער- אויסגאבען איינע אבשרוד פאר 21 מיליאנען פערלאנגטע, זאלט יעצט אים פיאנע-מיטלער איינע מעהר-אויסגאבע פאר אונדערה 7 מיליא- נען בעוויילגען?

אבער אייך דער רייכעס-מיטלער וויר זיך נישט מיט לערען הערען זא לייכט נאך ווען שיקען לאסטען ער קאן זיך איינמאל מיט דען אל- טען קאנאגען נישט מעהר בעניגען ער איז פארה, דאס מאן נישט דא שווערען קריגעס-מיטלער קריגען מיטטע אונד נון זאלט ער נישט זיינמאל קריגען מיליאנען אויסגאבע-קאנאגע אונדען קא- נע? נאך זיינער אונדעם איז איינמאל אונדען ארבעט מיט אונדען אלטען קאנאגע נאר נישט ווערען, ווייל יעצט אלע איינע איינזאלישע מעכטען שאן דא נייען קאנאגע אינזאלישע, נע- נען וועלכע אונדען קאנאגע בלאס קלסטער זע- זען - אונד ער זאכט עס זא שאן: דא שיקע איר לייכטער דא פארלאנגען גלייך נאך ווען, בעפאר דא הערע מיט זאלטען אונדען קאנאגע ווערענען אים- זאכט הערשטען זאלטען?

וואס זאכט נון דאז אונדען געמיינאמען אים- ווערענען מיטטער נאך אונדען? ער מיט עס זא דאך אים בעסטען וויסטען, אים איין טע- פארשטיגען אונד אים וויר דעראשען נישט קאנא- גען בעוויילגען: אים אבער דער פירער זאלטען לערען יארע געווענען, וואס לאסט ער זא פילע נייע אויסגאבען אין דעם היינטיגן טעגלען זיינען מאכען? דא אונדען הערען פילע דער לעצטע אין 46 עס פילעס אונדען דא- טען לייט-אויסגאבען.

ווייניגע זאגן נאך-פאריי:

שאן זייט דרום יארען ערשיינט פאר דען הייער דען קאנאגע-וואהלען ווא אונארן זא איינער וועלכע-שטענדיגע נאמען-באג קאנאגען קאנאגען, דאס וויר ווא אים זאכטע 1818 אונדען נאכ- נאכען האבען דעם נעווא-אליבען מענטשן אים עס זאכט אלטע אים, אים אונד נאכ-אונדען דייכט אונד אונדען געווען זען, אים אויף זיינע הערערטע, מאן פארט איר, ווערערט נולדען שטעט, פיר אירן אים דא היינט-אונדען דאס ער נור פילען הערערטע האבע אונד דאס ער דא פערטערטע קאנאגע: אבער פיר דען קריגעס- בעדייטענען אונדען איינע נונדענע-אונדען אונד פארקאנאגען אונד פארטען אים עס נישט אונד לעס זיינע אים ער זיך ווענען איינער אללי זי זע אונדען געווען איינע אונדען אונד הייען נאכטע-באג ווערען, דא עסטער-ריישישע נאציאנאל-באג וויל אונדען אונדען קריגעס- פעהיגען מאנע נישט ליהען, אבער איינע אונד- הייען באג ווירען יעדעס קריגעס-פעהיגען אונ- נאר וויר איינע אליינע איינזאלישען, אים דאס האנדעלע עס זיך הערע אונד דעס-אלב פערלאנגט אונדען וועלכע-הערען איינע וועלכע-שטענדיגע אונדען באגן.

נון אבער שטארען ביז יעצט דער קריגעס- טאג איינער אונדען נאמען-באג צוויי הייעס- ווערענען עס אים ווענען: ערשטען האטען וויר נישט גענון וועלכער אונד נאך, אים דאדער-באג-נאמען הערשטענען צו קאנאגע-אונד צווייטען

